

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
“NAQÇIVAN” UNİVERSİTETİ
FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm: _____ **X.M.Əliyeva**

Tarix: 10 fevral 2022

Fənnin təsviri	Fənn (adı, krediti)	İslam Məzhəbləri Tarixi, 2 kredit
	Fakültə	Xarici Dillər
	İxtisas	Dinşünaslıq 050202
	Səviyyə (bakalavriat, magistratura)	Bakalavriat
	Kurs	III
	Semestr	Yaz, 2021-2022 – ci tədris ili
	Təlimçi	Məmmədli Nərgiz Əsgər qızı
	e-mail	nargismmdl@gmail.com
	Telefon	0503784404
Dərs günləri və saatları	V gün I saat	
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Baza/ Seçmə	Seçmə	
Tələb olunan dərsliklər və dərs materialları	1. Öz M., Üzüm İ, İslam Məzhəbləri Tarixi, Bakı, 2008. 2. Bünyadov Z., Dinlər, təriqətlər, məzhəblər, Bakı, 2007.	
İstifadə ediləcək web sahifələr	https://islamansiklopedisi.org.tr/	
Fənnin xülasəsi	Fənnin tədrisi zamanı məzhəblər tarixi metodologiyasına uyğun şəkildə İslam məzhəblərini araşdırmaq; İslam məzhəblərinin yaranması və yayılmasına təsir edən ictimai, siyasi amillər haqqında təhlil aparmaq; məzhəblərin İslam dininin strukturu içindəki yerini müəyyən etmək; müxtəlif İslam məzhəblərinin mənbələrindən istifadə edərək onların görüşlərini təhlil edə bilmək bacarığı aşılanır.	
Fənnin məqsədləri	İslam məzhəblərinin yaranma və yayılma mühitinin və görüşlərinin tarix metodologiyası çərçivəsində tədqiqi və öyrənilməsidir. Fənnin vəzifəsi – tələbələrdə İslam məzhəblərinin yaranması, yayılması və əsas görüşləri haqqında təsəvvür yaratmaqdır.	
Öyrənmə nəticələri	Kursun sonunda tələbələr bilməlidir: 1. İslam məzhəblərinin yarandığı ictimai və dini mühitin strukturunu; 2. İslam məzhəblərinin əqidəyə dair əsas görüşlərini; 3. İslam məzhəblərinin yaranmasına təsir edən əsas amilləri; 4. İslam məzhəblərinin əsas mənbələrini.	
Tədris metodları	Mühazirə	Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar verilir.
	Qrup müzakirəsi	Tələbələrə fərdi mövzuda təqdimatlar verilir və müzakirəsi aparılır.
	Təcrübi məşğələ	Yeni mövzu əyani vəsaitlərin (PPT və video fayllar) nümayişi ilə izah edilməlidir.
	Simulyasiya	Tələbələrə dərsə aid fərdi laborator işləri verilməli və simulyasiya proqramlarından istifadə edilərək nəticələr qeyd edilməlidir.
	Layihə	Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar verilir
	Digər	Dərsin tədris zamanı mühazirə və seminar məşğələlərinin keçirilməsi nəzərdə tutulur.
Qiymətləndirmə	Mövzunun mənimsənilməsi	Faiz nisbəti (%) və ya

		bal
	Balların maksimum miqdarı	100 bal
	1. Semestr ərzində toplanmış maksimum bal	50 bal (50%)
	- Dərsə davamiyyətə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Tələbələrin sərbəst işinə görə maksimum bal	10 bal (10%)
	- Seminar və laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə maksimum bal	30 bal (30%)
	Qeyd: seminar dərslərində tələbənin jurnalda ən azı 3 (üç qiyməti olduğu halda, ona tədrisin bu növü üzrə ballar hesablanır. Əks təqdirdə tələbəyə bal hesablanmır.	
	2. İmtahan nəticələrinə görə maksimum bal	50 bal (50%)
	3. Fənnin mənimsənilməsi qaydası: semestr ərzində imtahan nəticəsinə görə toplanan balların cəmi 50-dən yuxarı olan tələbələr fənni mənimsəmiş hesab edilir. - 51 baldan aşağı – “qeyri kafi” – F - 51 – 60 - “qənaətbəxş” – E - 61 – 70 – “kafi” – D - 71 – 80 – “yaxşı” – C - 81 – 90 – “çox yaxşı” – B - 91 – 100 – “əla”	
	Cəmi:	100 bal (100%)
Qiymətləndirmə metodları	Tapşırıqlar: Sərbəst iş mövzuları verilir və semester sonu yoxlanılıb qiymətləndirilir.	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Məzhəblər tarixinin mənbələri. 2. Məzhəblərin yaranmasına təsir edən siyasi və ictimai amillər. 3. İlk dövr sələfiyyəsinin əqidəyə dair görüşləri. 4. Əşərilik və Matüridiliyin əsas görüşləri. 5. İmamıyyə məzhəbinin əqidə əsasları. 6. İsmailiyyin yaranması və əsas qolları. 7. Vəhhabiliyin yaranmasına təsir edən əsas amillər. 8. Babilik və Bəhailiyyin əsas görüşləri. 9. Əhmədiliyin yaranması və görüşləri. 10. Radikal dini qruplar: yaranma səbəbləri, əsas xüsusiyyətləri. <p>Təqdimat: Slaydlarla hazırlanan mövzular təqdimat şəkilində sunulur və qiymətləndirilir.</p> <p>Kollokvium: Semestr ərzində 3 (üç) dəfə yazılı, şifahi və test şəklində olur və qiymətləndirilir.</p>	
Qaydalar	<p>Davamiyyət: Fənn üzrə ayrılmış bütün saatların 25%-dən çoxunda iştirak etməyən tələbə imtahana buraxılmır.</p> <p>Buraxılmış imtahan və ya tapşırıqlar: Tələbə planlaşdırılan təqdimatda və ya imtahanda iştirak edə bilməyəcəyi təqdirdə əvvəlcədən məlumat verməlidir. Tam sinif iştirakı və təyin olunmuş ev tapşırığını yerinə yetirilməsi gərəklidir.</p> <p>Tədqiqat işlərində, hazırlanmış layihələrdə istifadə olunan mənbələrə istinad verilməlidir. Bununla birlikdə, tələbə tərəfindən təhlil edilmədən, yalnız istinad və sitatlardan ibarət olan hər hansı bir tədqiqat işi qəbul edilə bilməz.</p> <p>Testlər zamanı köçürmə, təyin edilmiş qaydalara tabe olunmadığı təqdirdə tələbə imtahan nəticəsinin ləğv olunacağı ehtimalı daxil olmaqla cəzalandırılacaqdır.</p> <p>Təqdimatların / layihə sənədlərinin mövzuları fənni tədris edən müəllim tərəfindən əvvəlcədən müəyyənləşdiriləcəkdir. Müəllim ilə əvvəlcədən razılaşdırıldığı təqdirdə digər tələbələrlə əməkdaşlığa icazə verilə bilər.</p>	
Tematik plan		
Həftə	Tarix	Mövzular
		Dərslik / Tapşırıq /

			Ədəbiyyat
1	18.02.2022	Məzhəb məfhumu “Məzhəb” məfhumu. Məzhəblərin ümumi təsnifi. Məzhəblərin xronoloji təsnifi. 73 firqə hədisinə görə edilən təsnif. Məzhəblərin ortaya çıxış səbəbləri. Ayə və hədislərin xüsusiyyətlərindən qaynaqlanan səbəblər. Qədar mövzusu ilə əlaqəli mübahisələrdən qaynaqlanan səbəblər. Siyasi səbəblər. Qəbiləçilik və milliyyətçilikdən qaynaqlanan səbəblər. Müsəlmanların fərqli sosial-mədəni strukturlarla təmasından qaynaqlanan səbəblər.	Öz, s. 7-23. Tapşırıq: Məzhəblərin ortaya çıxma səbəblərinin araşdırılması.
2	25.02.2022	Sələfilik və Əşərilik Sələfilik. Əşərilik. Əşərilikdə uluhiyyət. Əşərilikdə nübüvvət. Əşərilikdə axirət mövzuları. Əşərilikdə digər məsələlər.	Öz, s. 23-41. Tapşırıq: Sələfilik və Əşərilik əsas fikirlərinin öyrənilməsi.
3	11.03.2022	Maturidilik və Xaricilik. Maturidiliyin fikirləri. Maturidilikdə uluhiyyət. Maturidilikdə nübüvvət. Maturidilikdə axirət. Maturidilikdə iman-küfr. Xaricilərin fikirləri. İbazilik. İbaziliyin tarixi. İbaziliyin fikirləri. Müasir dövrdə İbazilik.	Öz, s. 41-61. Tapşırıq: Maturidilik və Xariciliyin əsas fikirlərinin öyrənilməsi.
4	18.03.2022	Şiə. Zeydiliyin fikirləri. İsmailiyyənin əsas fikirləri. Günümüzdə İsmaililik.	Öz, s. 61-87. Tapşırıq: Zeydilik və İsmaililiyin əsas fikirlərinin öyrənilməsi.
5	01.04.2022	İmamiyyə (İsnəaşəriyyə). Büveyhilər dövrü (932-1062). Səlcuqlular dövrü (XI-XII əsr). Elxanlılar dövrü (1256-1336). Səfəvilər dövrü (1501-1737). Afşar və Qacar xanədanları dövrü (1736-1925). Pəhləvilər dövrü (1925-1979) və Pəhləvilərdən sonrakı dövr. İmamiyyənin fikirləri. İmamiyyədə tövhid. İmamiyyədə ədl. İmamiyyədə nübüvvət. İmamiyyədə imamət. İmamiyyədə məad. İmamiyyədə digər məsələlər.	Öz, s. 87-101. Tapşırıq: İmamiyyənin əsas fikirlərinin öyrənilməsi.
6	08.04.2022	Nüseyrilik. Nüseyriliyin tarixçəsi. Nüseyrilikdə əqidələr. Nüseyrilikdə uluhiyyət. Nüseyrilikdə mələk əqidəsi. Nüseyrilikdə vəhy əqidəsi. Nüseyrilikdə peyğəmbər əqidəsi. Nüseyrilikdə tənasüx və axirət. Nüseyrilikdə ibadətlər. Nüseyrilikdə dini ierarxiya və firqəyə giriş.	Öz, s. 101-113. Tapşırıq: Nüseyriliyin əsas fikirlərinin öyrənilməsi.
7	22.04.2022	Dürzilik. Dürziliyin fikirləri. Dürzilərin müqəddəs mətnləri. Dürzilikdə əməli və əxlaqi mövzular. Dürzilikdə ictimai təşkilat. Dürzi əhalisinin sayı.	Öz, s. 113-127. Tapşırıq: Dürziliyin əsas fikirlərinin öyrənilməsi.

8	29.04.2022	Yezidilik və Vəhhabilik. Yezidiliyin fikirləri. Yezidiliyin iman əsasları. Yezidilikdə dini ierarxiya. Vəhhabiliyin tarixçəsi. Vəhhabiliyin fikirləri. Vəhhabilikdə tövhid. Vəhhabilikdə şəfaət. Vəhhabilikdə bidət.	Öz, s. 127-141. Tapşırıq: Yezidilik və Vəhhabiliyin fikirlərinin öyrənilməsi.
9	13.05.2022	Babilik, Bəhailik və Qadıyanilik. Babilik və Bəhailiyn tarixçəsi. Babilik və Bəhailiyn fikirləri. Hazırda Bəhailik. Qadıyaniliyn fikirləri. Qadıyanilikdə Qulam Əhmədlə əlaqəli fikirlər. Qadıyaniliyn etiqadi fikirləri. Qadıyaniliyn siyasi fikirləri. Hazırda Qadıyanilik.	Aslan, s. 141-153. Tapşırıq: Babilik, Bəhailik və Qadıyaniliyn fikirlərinin öyrənilməsi.
10	20.05.2022	Keçirilən mövzuların ümumi təhlili.	Tapşırıq: Keçirilən mövzuların ümumi təhlili.

Nö	Məşğələlərin adı	Saat müəazirə	Tarix	Qeyd
1	Məzhəb məfhumu. Sələfilik və Əşərilik.	2	04.03.2022	
2	Maturidilik, Xaricilik və Şiə.	2	25.03.2022	
3	İmamiiyə və Nüseyrilik.	2	15.04.2022	
4	Dürzilik, Yezidilik və Vəhhabilik.	2	06.05.2022	
5	Babilik, Bəhailik və Qadıyanilik.	2	27.05.2022	

Fənn müəllimi:

N.Ə.Məmmədli